

فرهنگ جهانی

جامعه‌شناسی دو

پایه یازدهم

نام دبیر: مریم یابنده جهرمی
استان فارس: شهرستان مرودشت

Lm.yabandeh@Hotmail.com

درس دوم

YABANDEH

فرهنگ های مختلف و اجزا و عناصر آنها گستره جغرافیایی و تداوم تاریخی یکسانی ندارند یعنی:



۱- در طول زمان در یک سرزمین واحد فرهنگ های متفاوتی پدید می آید .

۲- در زمان واحد در سرزمین های متعدد ، فرهنگ های گوناگونی شکل می گیرد .

۳- برخی از فرهنگ ها عمری کوتاه دارند و برخی مدت طولانی دوام می آورند .

۴- برخی فرهنگ ها در مناطق محدود به وجود می آیند و از مرزهای جغرافیایی خود عبور نمی کنند ولی برخی دیگر گسترش بسیاری دارند .

در سرزمین ایران در طول تاریخ چه فرهنگ هایی شکل گرفته و چه عناصری از این فرهنگ ها باقی مانده است ؟

مراسم تاسوعا و عاشورای حسینی

فرهنگ دینی

مراسم شب یلدا - چهارشنبه سوری - سفره هفت سین

فرهنگ اساطیری

فرهنگی که از مرزهای جغرافیایی و قومی عبور کرده و در سطح جهان گسترش می یابد .

فرهنگ جهانی

فرهنگی که عقاید و ارزش ها و هنجارهای آن ناظر به قوم ، منطقه یا گروه خاصی است و نگاه سلطه جویانه نسبت به دیگران ندارد .

فرهنگ هایی که نمی توانند جهانی شوند .

فرهنگی که عقاید و ارزش ها و رفتارهای آنها متوجه یک قوم یا گروه یا منطقه خاص است و نگاه سلطه جویانه نسبت به اقوام دیگر دارد ، چنین فرهنگی پس از عبور از مرزهای جغرافیایی خود جهان را به دو دسته منطقه پیرامونی و مرکزی تقسیم می کند و منطقه پیرامونی در خدمت منطقه مرکزی قرار می گیرد .

نخستین گونه از فرهنگ هایی که می توانند جهانی شوند .

فرهنگی که عقاید و ارزش ها و هنجارهای آن در خدمت یک قوم و گروه خاص نیست و از عقاید و ارزش های مشترک انسان ها سخن می گوید و به دنبال سعادت همه انسان ها است .

دومین گونه از فرهنگ هایی که می توانند جهانی شوند.

از نخستین گونه فرهنگ هایی که توانایی جهانی شدن را دارند می توان به دو نمونه زیر اشاره کرد

فرهنگ سرمایه داری

فرهنگی که کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می دهد و به این منظور کشورهای دیگر را به خدمت می گیرد .

فرهنگ صهیونیسم

فرهنگی که عقاید و ارزش های آن متوجه یک نژاد خاص است و با رویکرد دنیوی ، دیگران را به خدمت این نژاد می گیرد .

فرهنگ سلطه یا استکبار

فرهنگی که تسلط یک قوم ، جامعه یا گروه خاص را بر دیگران به دنبال می آورد و دیگران را به ناتوانی می کشد .

فرهنگ حق

فرهنگی که عقاید ، ارزش ها ، هنجارها و رفتارهای آن مطابق با نیازهای فطری انسان است .

مدینه فاسقه

فارابی جامعه ای را که عقاید و ارزش های آن حق باشد اما هنجارها و رفتارهای آن حق نباشد را مدینه فاسقه می نامد .

❖ فرهنگ اموی از نمونه فرهنگ هایی است که عقاید و ارزش های آن با هنجارها و رفتارهایشان ناسازگار است .

❖ فرهنگ دموکراسی غرب (به قید و بند کشیدن دیگران) و فرهنگ دینی قرون وسطی (دنیا گرایی علارغم استفاده از مفاهیم معنوی و دینی) از نمونه فرهنگ هایی است که عقاید و ارزش های آن با هنجارها و رفتارهایشان ناسازگار است .



معنویت

عدم وجود این ارزش باعث می شود

- ۱- فرهنگ نتواند به پرسش های انسان درباره مرگ و زندگی پاسخ دهد .
- ۲- فرهنگ صرفا متوجه نیازهای مادی و دنیوی بوده و به نیازهای معنوی بشر توجه نمی کند .
- ۳- این فرهنگ انسان را به بحران های روحی و روانی گرفتار می سازد .

حقیقت

عدم وجود این ارزش باعث می شود

- ۱- فرهنگ معیاری برای سنجش عقاید و ارزش ها نداشته باشد .
- ۲- این نوع فرهنگ نمی تواند از حقانیت ارزش های خود دفاع کند .

حریت و آزادی

عدم وجود این ارزش :

مانع رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی اش می شود و زمینه ظلم بر او را فراهم می کند .

آزادی همواره با دو پرسش « آزادی از چه ؟ » و « آزادی برای چه ؟ » همراه است زیرا آزادی همواره رهایی از یک امر برای رسیدن به امر دیگری است .

عدالت و قسط

وجود این ارزش

- ۱- مانع از دوقطبی شدن جهان
- ۲- مانع از بهره کشی ظالمانه برخی از برخی دیگر
- ۳- مانع از تفرقه بین جوامع
- ۴- مانع از تباه شدن منابع و امکانات می گردد .

معنای آزادی چگونه مشخص می گردد ؟

وقتی به پرسش های « آزادی از چه و برای چه » براساس ارزش های جهان شمول دیگر مانند حقیقت ، معنویت و ... پاسخ داده شود .

عقلانیت

عقلانیتی که بتواند به پرسش های بنیادین بشر درباره جهان و انسان پاسخ دهد چون در غیر این صورت فرهنگ توان دفاع از هویت خود را از دست می دهد .

عقلانیتی که بتواند به پرسش ها و نیازهای متفاوتی که در شرایط تاریخی مختلف پیش می آید بر اساس عقاید و ارزش های بنیادین خود پاسخ مناسب دهد .

مسئولیت و تعهد

وجود این ارزش

زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش های جهان شمول را فراهم می کند .

فرهنگ هایی که رویکرد جبرگرا و غیر مسئول دارند چون منکر نقش انسان در تعیین سرنوشتشان هستند:

۱- قدرت مقاومت را از آدیان می گیرند و آن ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می کنند .

۲- زمینه نفوذ سلطه گران را فراهم می آورند .

در فرهنگ جهانی فقط نباید بر شباهت ها و اشتراکات تاکید کرد بلکه باید تفاوت ها را قبول کرد و به آن ها نیز احترام گذاشت .

❖ مراسم حج نمونه بارز تاکید هم زمان بر شباهت ها و تفاوت ها می باشد .

قبول تفاوت ها و احترام به آن ها در فرهنگ جهانی پیامدهای زیر را به دنبال دارد

صلح جهانی را در برابر جنگ و خشونت پاس می دارد .

انگیزه شناخت متقابل را فراهم می کند .

انسان ها در فرهنگ جهانی که دارای ویژگی های جهان شمول است
چه ویژگی هایی خواهند داشت؟

در این فرهنگ انسانها آزاده ، مسئول ، حقیقت جو هستند که علاوه بر
نیازهای دنیوی به نیازهای معنوی خویش نیز توجه می کنند .

انسان ها با چه ویژگی هایی می توانند فرهنگی جهانی ایجاد کنند
که ویژگی های جهان شمول را دارا باشد ؟

انسان هایی که دارای سطوح مختلف عقلانیت ، خردمند و آزاده بوده و به
حقیقت و معنویت معتقد باشند .